

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Monika Cichocka (spr.)
Protokolant	sekr. sądowy Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim
na rozprawie sprawy z powództwa małoletnich: M. Ś., J. Ś. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową A. Ś.
przeciwko Ł. Ś.
o podwyższenie alimentów
na skutek apelacji pozwanego
od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie
z dnia 21 grudnia 2016 roku, sygn. akt III RC 294/16

I. zmienia zaskarżony wyrok:

- 1. w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że podwyższone do kwot po 1000 złotych miesięcznie na rzecz każdego z powodów alimenty obniża do kwot po 800 (osiemset) złotych miesięcznie;***
- 2. w punkcie drugim sentencji w ten sposób, że koszty procesu między stronami wzajemnie znosi;***
- 3. w punkcie trzecim sentencji w ten sposób, że wskazaną w nim kwotę 600 złotych obniża do kwoty 180 (sto osiemdziesiąt) złotych;***
- 4. oddala powództwo w pozostałej części;***

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. koszty procesu między stronami za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

SSO Paweł Hochman

SSO Dariusz Mizera SSR del. Monika Cichocka

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21.12.2016 roku Sąd Rejonowy w Belchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa małoletnich M. Ś. i J. Ś. przeciwko Ł. Ś. o podwyższenie alimentów podwyższył alimenty od pozwanego na rzecz małoletnich powodów z kwot po 500 złotych miesięcznie na rzecz każdego z nich do kwot po 1.000 złotych miesięcznie na rzecz każdego z nich, poczynając od dnia 1.10. 2016 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności, zasądził od pozwanego na rzecz przedstawicielki małoletnich powodów A. Ś. kwotę 4.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 600 złotych tytułem opłaty oraz 6 złotych za klauzulę wykonalności, a nadto nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 28.11.2013 r. w sprawie sygn. akt IC 1377/13 rozwiązano przez rozwód związek małżeński Ł. Ś. i A. Ś.. W orzeczeniu tym zasądzono alimenty od Ł. Ś. na rzecz małoletniego M. Ś. i małoletniego J. Ś. w kwotach po 500 zł miesięcznie. Przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów - matka A. Ś. ma 38 lat. Z wykształcenia jest lekarzem. Od 01.02.2014 r. zatrudniona jest w ramach kontraktu w przychodni. Z tego tytułu uzyskuje dochód w wysokości 11-13 tys. zł brutto, 8,5 tys. zł netto miesięcznie. W trakcie rozwodu pracowała w szpitalu i zarabiała ok. 4.800 zł netto. A. Ś. jest właścicielką domu o powierzchni 150 m², którego własność uzyskała w wyniku podziału majątku małżeńskiego. Na budowę domu ówcześni małżonkowie Ś. zaciągnęli kredyt w kwocie 380 tys. zł. Do spłaty pozostało 350 tys. zł. Miesięczna rata kredytu stanowi kwotę 2.200 zł. W domu tym przedstawicielka ustawowa zamieszkuje z synami. Miesięczne koszty utrzymania nieruchomości wynoszą w sezonie zimowym ok. 1.300-1.500 zł, w sezonie letnim ok. 700 zł. W trakcie rozwodu A. Ś. wraz z dziećmi mieszkała w mieszkaniu w bloku, za które płaciła ok. 400 zł miesięcznie. A. Ś. jest również właścicielką samochodu osobowego marki A. (...) rocznik 2009. Posiada oszczędności w kwocie ok. 4 tys. zł. M. Ś. ma 8 lat. Jest uczniem III klasy SP nr (...) w B.. Małoletni zjada w szkole obiady, które kosztują 140 zł miesięcznie. Od roku powód uczęszcza na zajęcia pozalekcyjne z języka angielskiego. Ponadto od 3 lat chodzi na zajęcia sekcji szachów. Lekcje te łącznie miesięcznie kosztują ok. 170 zł. Natomiast wyjazd na turniej szachowy stanowi kwotę ok. 200 zł. Koszty związane ze zorganizowaniem małoletniemu wypoczynku zimowego i letniego stanowią kwotę 5 tys. zł. rocznie. M. Ś. nie leczy się specjalistycznie. Jego miesięczne usprawiedliwione potrzeby oszacowano na kwotę ok. 2 tys. zł miesięcznie. J. Ś. ma 6 lat. Jest uczniem I klasy SP nr 12 w B.. Dodatkowo uczęszcza na szachy, język angielski i basen. Koszt tych zajęć stanowi łączną kwotę ok. 200 zł miesięcznie. Małoletni również bierze udział w turniejach szachowych. Na turnieje jego oraz jego brata zawozi matka. Małoletni jest alergikiem. Od 3 lat zażywa leki przeciwalergiczne w sezonie wiosenno-letnim, które kosztują ok. 30 zł miesięcznie. Jego miesięczne usprawiedliwione potrzeby oszacowano na kwotę ok. 2 tys. zł miesięcznie. W opiece nad synami ich matka nadal korzysta z pomocy opiekunki, która zatrudniona jest od 2011 r. Opiekunka odbiera dzieci ze szkoły, zaprowadza na zajęcia pozalekcyjne. Jej wynagrodzenie wynosi 900-1.000 zł miesięcznie. Powodowie uczęszczają na treningi piłki nożnej, których koszt w łącznej kwocie 200 zł miesięcznie finansuje pozwany. Ł. Ś. ma 39 lat. Z wykształcenia jest inżynierem- mechanikiem. Zatrudniony jest w (...) SA o/ Elektrownia (...) jako główny specjalista ds. umów i rozliczeń (...). Zarabia 10.500 brutto, netto 7.200 zł miesięcznie. Dodatkowo otrzymuje tzw. „13-tkę” w wysokości miesięcznego wynagrodzenia, a z okazji (...) uzyskuje dodatkową premię, w 2016 r. wyniosła ona 5 tys. zł brutto. W czasie rozwodu w pracował w tej samej firmie i na tym samym stanowisku. Od tego czasu jego zasadnicze wynagrodzenie wzrosło o ok. 270 zł brutto. Pozwany jest właścicielem mieszkania o powierzchni 64 m² położonego w B.. Zakupił je w maju 2015 roku za kwotę 190 tys. zł. Zakup częściowo sfinansował z kredytu zaciągniętego w kwocie 25 tys. zł. Do spłaty pozostało 3-4 tys. zł. Miesięczna rata wynosi 1.100 zł. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania stanowią kwotę 700 zł. Pozwany mieszka ze swoją narzeczoną. Ł. Ś. jest właścicielem samochodu osobowego marki T. (...) rocznik 2005. Posiada oszczędności w kwocie 10 tys. zł. Małoletni powodowie przebywają u ojca w każdy

I i III weekend miesiąca, przez okres tygodnia ferii zimowych oraz miesiąca wakacji. W tegoroczne wakacje ojciec zorganizował synom dwa czterodniowe wyjazdy do G. i W.. Koszt tych wyjazdów wyniósł około 2 tys. zł. Sąd Rejonowy jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał przepis art. 138 krip, w myśl którego każda ze stron może domagać się zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zmniejszenie bądź zwiększenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych lub też możliwości zarobkowych, majątkowych zobowiązanego do alimentacji. Sąd stwierdził, iż w przedmiotowej sprawie zmiana taka nastąpiła, bowiem od daty ostatniego ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego pozwanego zwiększyły się usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów. Spośród okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy decydujący wpływ na zmianę stosunków miał wzrost kosztów utrzymania małoletnich wobec ich dorastania. Ponadto zwiększyły się wydatki związane z ich edukacją (rozpoczęcie nauki w szkole). Dodatkowo dzieci zmieniły miejsce zamieszkania w związku z czym wzrosły koszty związane z zaspokojeniem ich potrzeb mieszkaniowych. Okoliczność tych nie kwestionował pozwany uznając w części powództwo. W drodze świadczenia alimentacyjnego zaspokojeniu podlegają usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, przez które rozumie się nie tylko te elementarne polegające na zapewnieniu minimum egzystencji. Chodzi bowiem o stworzenie uprawnionemu właściwych warunków bytowania odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia, zainteresowaniom, umożliwiającą przy tym prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka. Ponadto przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego są usprawiedliwione trzeba uwzględnić także możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego (art. 135 krip).

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd Rejonowy określił miesięczne usprawiedliwione potrzeby M. i Ł. rodzeństwa Ś. na kwoty po ok. 2.000 zł. Skalkulowane jak wyżej potrzeby powodów obejmują m.in. wydatki na żywność (ok. 400 zł), odzież i obuwie (ok. 200 zł), art. chemiczne i środki czystości (ok. 100 zł), wydatki związane ze szkołą (ok. 100 zł), zajęciami pozalekcyjnymi (ok. 200 zł), leczeniem (ok. 100 zł), wypoczynkiem (ok. 400 zł) oraz przypadający na nich udział w kosztach utrzymania domu (ok. 500 zł). Przy ustalaniu zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów Sąd wziął także pod uwagę, iż mają oni prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją oni z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Zatem pozwany (uzyskujący wysokie dochody- stanowiące dwukrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw) winien zapewnić synom warunki materialne odpowiadające tym, w których sam żyje. Wyznacznikiem możliwości zarobkowych Ł. Ś. są dochody uzyskiwane przez niego z tytułu zatrudnienia. Sąd podkreślił, iż pozwany w przeważającym zakresie ciężący na nim obowiązek alimentacyjny realizuje poprzez świadczenia finansowe. Ustalone w nowej wysokości świadczenia alimentacyjne są adekwatne do stwierdzonej zmiany stosunków i leżą w granicach możliwości zarobkowych zobowiązanego, stanowiąc niespełna 30% jego miesięcznego wynagrodzenia. Sąd podkreślił także, że poza małoletnimi synami Ł. Ś. nie ma innych osób na utrzymaniu. W ocenie Sądu pierwszej instancji w pozostałym zakresie usprawiedliwione potrzeby małoletnich M. i J. zaspakajać winna ich matka, na której także ciąży obowiązek alimentacyjny. Przedstawicielka ustawowa choć w istotnym zakresie realizuje swój obowiązek poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie synów,łożyć będzie na ich utrzymanie łączną kwotę 2 tys. zł miesięcznie. O zwrocie kosztów zastępstwa adwokackiego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc uwzględniając § 2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, a w przedmiocie kosztów sądowych w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.11.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 kpc. Na podstawie art. 333 §1 pkt. 1 kpc Sąd orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego zaskarżając go w części, tj. w zakresie, w jakim podwyższa alimenty od pozwanego na rzecz małoletnich powodów powyżej kwot po 600 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich, tj. co do kwot po 400 zł, a także w zakresie rozliczenia kosztów procesu zawartego w pkt 2 i 3 ww. wyroku. Apelacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 135 § 1 krip poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące ustaleniem przez Sąd Rejonowy wysokości alimentów na rzecz powodów wyłącznie w oparciu o możliwości zarobkowe pozwanego, w oderwaniu od rzeczywistych usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, podczas gdy stosownie do wskazanego przepisu, zakres świadczeń alimentacyjnych jest przede wszystkim determinowany usprawiedliwionymi potrzebami małoletnich, które w niniejszej sprawie nie uzasadniają zwiększenia zobowiązania alimentacyjnego pozwanego aż dwukrotnie w porównaniu z dotychczasowym

rozstrzygnięciem w tym zakresie, naruszenie prawa materialnego - art. 138 kripop poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, iż w niniejszej sprawie doszło do zmiany stosunków uzasadniającej zwiększenie zobowiązania alimentacyjnego pozwanego aż dwukrotnie w porównaniu z dotychczasowym rozstrzygnięciem w tym zakresie, podczas gdy usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów nie zmieniły się we wskazanym stopniu (nie wzrosły dwukrotnie), zasadniczo nie zwiększyły się możliwości zarobkowe pozwanego (wzrosły zaledwie o ok. 270 zł brutto miesięcznie), z kolei wymiennie wzrosły możliwości zarobkowe przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów od czasu ostatniego rozstrzygnięcia w przedmiocie alimentów (aż o kwotę ok. 4.000 zł netto miesięcznie), naruszenie prawa materialnego - art. 135 § 2 kripop poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i pominięcie przy ustalaniu wysokości zobowiązania alimentacyjnego pozwanego, szerokiego zakresu sprawowania przez niego osobistej opieki nad małoletnimi powodami ustalonego ugodą z dnia 18.11.2015 roku zawartą przed Sądem Rejonowym w Belchatowie w sprawie sygn. akt III Nsm 469/15 (tj. w każdy pierwszy i trzeci weekend miesiąca - od piątku do niedzieli, a także w każdy wtorek i piątek - od godziny 16:00 do godziny 20:00, jeden tydzień ferii zimowych, cztery tygodnie wakacji letnich oraz naprzemiennie Święta Bożego Narodzenia oraz Święta Wielkanocne), podczas gdy wykonywanie obowiązków wychowawczych (zgodnie z ustalonym, bardzo szerokim harmonogramem kontaktów) spoczywa na pozwanym jedynie w niewiele mniejszym zakresie, aniżeli na matce powodów, tym samym pozwany realizuje obowiązek alimentacyjny w postaci osobistej opieki nad dziećmi oraz finansowania ich potrzeb w czasie wykonywania kontaktów, naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 kpc poprzez uznanie za wiarygodne zeznań przedstawicielki ustawowej powodów w przedmiocie wysokości usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów, podczas gdy zeznania w tym zakresie są sprzeczne z załączonymi do pozwu dokumentami, a także z samą treścią jego uzasadnienia. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie alimentów od pozwanego na rzecz małoletnich powodów z kwoty po 500 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich do kwoty po 600 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich poczynając od dnia 1.10. 2016 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych warunków płatności oraz o zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji zawartego w pkt 2 i 3 zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie o tych kosztach z uwzględnieniem wyniku postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

W ocenie Sądu drugiej instancji rację ma pozwany zarzucając zaskarżonemu wyrokowi ustalenie wysokości alimentów na rzecz powodów wyłącznie w oparciu o możliwości zarobkowe pozwanego, w oderwaniu od rzeczywistych usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, uznanie, iż w niniejszej sprawie doszło do zmiany stosunków uzasadniającej zwiększenie zobowiązania alimentacyjnego pozwanego aż dwukrotnie w porównaniu z dotychczasowym rozstrzygnięciem w tym zakresie oraz pominięcie przy ustalaniu wysokości zobowiązania alimentacyjnego pozwanego szerokiego zakresu sprawowania przez niego osobistej opieki nad małoletnimi powodami.

Przez zmianę stosunków w rozumieniu art. 138 kripop rozumie się istotne i trwałe zmniejszenia lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne i trwałe zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych.

W sprawie ustalono, iż od 2013 r., kiedy to w wyroku rozwodowym został ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem małoletnich powodów, nastąpiły następujące istotne i trwałe zmiany po stronie powodowej rzutujące na zwiększenie się ich usprawiedliwionych potrzeb: zmiana miejsca zamieszkania (powodowie zamieszkali z matką w domu, którego utrzymanie średnio miesięcznie wymaga kwoty ponad 1.000 złotych, wcześniej zamieszkiwali w mieszkaniu blokowym, którego czynsz wynosił 400 złotych), rozpoczęcie edukacji szkolnej (powodowie oprócz zajęć w szkole uczęszczają na dodatkowe zajęcia rozwijające ich zdolności intelektualne i sportowe) oraz odnośnie małoletniego J. Ś. – konieczność leczenia w sezonie wiosenno-letnim objawów alergii (koszt leków to kwota ok.

30 zł miesięcznie). Okoliczności te nie niosą ze sobą na tyle radykalnych zmian, ażeby powodowały konieczność podwyższenia alimentów od pozwanego na rzecz powodów o 100%.

W sprawie w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie dostatecznie także rozważył kwestię osobistych starań pozwanego w wychowanie synów. Na podstawie ugody zawartej pomiędzy stronami dnia 18.11.2015r. pozwany zajmuje się powodami w każdy pierwszy i trzeci weekend miesiąca - od piątku do niedzieli, a także w każdy wtorek i piątek - od godziny 16:00 do godziny 20:00, jeden tydzień ferii zimowych, cztery tygodnie wakacji letnich oraz naprzemiennie Święta Bożego Narodzenia oraz Święta Wielkanocne. Jest to znacząca partycypacja w obowiązkach związanych z opieką nad małoletnimi.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy w trybie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i obniżył zasądzone alimenty do kwot po 800 złotych miesięcznie, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia głównego stały się także stosowne zmiany zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kosztów procesu oraz kosztów sądowych. Sąd Okręgowy w trybie art. 100 kpc zniósł między stronami koszty procesu oraz obniżył do kwoty 180 złotych kwotę należnej opłaty.

W pozostałej części Sąd Okręgowy apelację jako bezzasadną oddalił na podstawie art. 385 kpc. W ustalonym stanie faktycznym sprawy nie sposób uznać, iż usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów zwiększyły się tylko o tyle, ażeby zakres obowiązku alimentacyjnego wzrósł jedynie o 100 złotych miesięcznie. Sama zmiana miejsca zamieszkania powodów generuje koszty ponad dwukrotnie większe.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc zgodnie z zasadą ich wzajemnego zniesienia.

SSO Paweł Hochman

SSO Dariusz Mizera SSR del. Monika Cichocka